

Raben: Først maa jeg udtale, at Forholdet har stillet sig saaledes for mig, at jeg, naagtet jeg har den Ære at være Medlem af Udvalget, ikke har kunnet overvære de 2 sidste afgørende Møder, som ere blevne afholdte i Udvalget, og hvor Betænkningen er bleven forelagt og endelig vedtagen. Jeg har ikke set noget Udkast til Betænkningen før den 25de Marts, Dagen efter at den var udkommen. Dette haaber jeg maa tjene mig til Undskyldning for, at jeg intet har udtalt i Betænkningen angaaende det Særindpunkt, som jeg i flere Hensender har maattet indtage lige over for en Del Bestemmelser her i Lovforslaget; og jeg haaber ligeledes, at det maa tjene mig til Undskyldning for, at jeg i Dag tillader mig mundtlig at udtale mine Betæneligheder ved Lovforslaget, saaledes som det formentlig vil blive vedtaget ved Afstemningen i Dag. Det foreliggende Lovudkast har jo en lang Historie, og det turde vel være paa Tide, at vi blive færdige med det, hvad der jo ganske vist nu synes at være nogen Udfigt til. Det blev første Gang, saa vidt jeg mindest, forelagt dette Ting den 22de Oktober 1888 og henvist til et Udvalg. Jeg havde ogsaa den Gang den Ære at være Medlem af Udvalget, som afgav sin Betænkning den 18de Marts 1889. Lovforslaget naaede jo ikke videre i den Sæssion, men først i November samme Aar forelagdes Lovforslaget atter for Landstinget, og der nedsattes et Udvalg, det gamle Udvalg for forrige Sæssion, som afgav Betænkning den 11te December 1889. Den 7de Februar 1890 blev Lovforslaget endelig gjort færdigt her i Tinget og gik ned til det andet Ting, og fra Folketinget er det nu som bekendt kommet tilbage til dette Ting først i Februar i indberørende Aar. Under alle disse om Lovforslaget førte Forhandlinger har jeg paa flere Punkter, dels ene, dels sammen med et Mindretal, maattet indtage en Særstilling; i denne Henseende vil jeg tillade mig at henvise til de Udtalelser, som jeg har gjort i Betænkningen af 18de Marts 1889; den samme Særstilling har jeg maattet indtage i Aar, og det er i Anledning af den Særstilling, at jeg vil gøre nogle saa Bemærkninger.

Jeg vil først omtale min Stilling til Frikørselspørgsmaalet, som omtales i den nuværende § 13. I det her i Tinget først forelagte Lovforslag stod Bestemmelsen i § 10, 2det Stykke; der stod: „De omhandlede Kørsler staffles til Beje ved Kommunalbestyrelsens Foranstaltning, og Omkostningerne derved blive at udrede af Kommunens Kasse“. Det var det Forslag, som fremkom første

Gang her i Tinget fra den højtærede Indenrigsministers Side, men Flertallet i Udvalget, hele Udvalget med Undtagelse af mig, stillede saa det Vædringsforslag, som nu findes i § 13, 2det Stykke, gaaende ud paa, at Tilvejebringelsen af saadanne Kørsler kan ske ved Kommunalbestyrelsens Foranstaltning, saaledes at Omkostningerne derved udredes af Kommunens Kasse, og naar en saadan Ordning ikke er truffen, udredes Kørslerne in natura af de til Sognerejser forepligtige. Denne Ordning blev vedtagen ved 2den Behandling med 49 Stemmer mod 3. Jeg stode paa den betydelige Indskydelse, som den højtærede Indenrigsminister vittelig har i dette Ting, og mente, at han vilde have støttet mig i at gaa tilbage til det gamle af ham foreslaaede; men det slog jo, som kan ses, fejl paa den Maade, at jeg kun fik 3 Stemmer for mit Forslag. Jeg er nu en bestemt Modstander af alle Frikørsler, det være af hvad Navn, de være ville; og i den Ægn, hvor jeg er kendt, hader man alle disse Frikørsler. I Tidernes Løb er man kommen en hel Del bort fra Frikørsler, men nu lader det næsten til, at vi skulle til at indføre dem igen. Det er eller kunde i alt Fald blive Tilfældet rundt om i Landet, at et eller andet Sogneraad kunde vedtage, at de kørselspligtige skulle yde Frikørslerne. Der opstaar jo rundt omkring i hele Landet en Mængde smaa Handelspladser ved alle Jærnbaner; der anlægges Fabrikker rundt omkring, og det er slet ikke umuligt, at Flertallet i et Sogneraad kan komme til at bestaa af Folk fra den Slags Kommuner, og saa er det tænkeligt — man kan i alt Fald tænke sig det — at de kunne finde paa at vælte Kørselspligten aldeles over paa Hørfornsejerne, og det anser jeg for meget uheldigt. Det kan jo meget godt træffe, og det er vistnok ofte Tilfældet, at de allerhøjeste Skatteydere i Kommunen ikke eje noget Hørforn af den Betydning, at de ville komme til at køre; efter den bestaaende Lovgivning er den Mand jo kørepligtig, som har 1 Td. Hørforn. Under de Forhandlinger, som i Aar have fundet Sted i Udvalget, har jeg atter bragt denne Sag paa Bane, men har ikke fundet Tilslutning af noget Udvalgsmedlem. Jeg har saaledes ikke kunnet fastholde et af mig i Udvalget stillet Vædringsforslag, men kan ikke frafalde den Mening, at det kan vise sig at være uheldigt, naar det ikke paabydes, men kun overlades til Sogneraadene at bestemme, om Kørslen skal ydes in natura eller ikke.

Jeg skal nu gaa over til et andet Punkt, der efter min Mening ogsaa er meget vigtigt. Et Mindretal bestaaende af 2 Ud-